

Městský tábor jako využití volného času dětí o prázdninách

Lucie Rešková

Bakalářská práce
2012

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lucie REŠKOVÁ**
Osobní číslo: **H09407**
Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Městský tábor jako využití volného času dětí
o prázdninách**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a odborné literatury.
Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti volného času.
Příprava metodiky výzkumné části.
Realizace kvantitativního výzkumu.
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

HÁJEK, B., B.HOFBAUER a J.PÁVKOVÁ. Pedagogika volného času: Současné trendy. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-473-1.

HOFBAUER, Břetislav. Děti, mládež a volný čas. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.

CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

PÁVKOVÁ, J., B.HÁJEK, B.HOFBAUER, V.HRDLIČKOVÁ a A.PAVLÍKOVÁ. Pedagogika volného času. 3. aktualizované vydání. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-711-6.

PŘADKA, Milan. Kapitoly z dějin pedagogiky volného času. Brno: Masarykova univerzita, 2002. ISBN 80-210-2033-4.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Milan Smola**

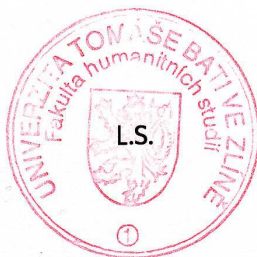
Datum zadání bakalářské práce: **30. listopadu 2011**

Termín odevzdání bakalářské práce: **4. května 2012**

Ve Zlíně dne 12. ledna 2012

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 2.5.2012

.....
.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevýdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá městskými tábory. V teoretické části jsou rozebrány pojmy volný čas a městský tábor. Praktická část je věnována městskému táboru jako využití volného času dětí o prázdninách z pohledu rodičů. Bylo zjišťováno, zda rodiče hlásí děti na městské tábory a jaké jsou hlavní faktory ovlivňující tuto volbu využití volného času pro děti. V neposlední řadě byla zkoumána také spokojenost rodičů s městskými tábory.

Klíčová slova: volný čas, dítě, prázdniny, městský tábor

ABSTRACT

Bachelor work deals with city camps. In theoretical part, there are described the concepts of a free time and a city camp. Practical part is devoted to a city camp as a way of spending leisure time of children during their holiday through the public. It was finding out if the parents log in their children into the city camps and what are the main factors which influence this decision. There was also finding out the satisfaction with the city camps.

Keywords: leisure time, child, holiday, city camp

Ráda bych poděkovala panu Mgr. Milanu Smolovi za odborné vedení bakalářské práce, panu Mgr. Janu Tesaříkovi za odbornou konzultaci tématu, rodině a příteli za podporu při studiu.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 VOLNÝ ČAS	12
1.1 Z HISTORIE	13
1.2 POČÁTKY VÝCHOVY	13
1.3 DVACÁTÉ STOLETÍ.....	14
1.3.1 Devadesátá léta dvacátého století.....	15
1.4 DVACÁTÉ PRVNÍ STOLETÍ.....	16
2 MĚSTSKÝ TÁBOR	18
2.1 CO JE TO MĚSTSKÝ TÁBOR	18
2.1.1 Oblíbenost městských táborů	19
2.2 ÚČASTNÍCI MĚSTSKÉHO TÁBORA	19
2.3 KDO POŘÁDÁ MĚSTSKÉ TÁBORY	20
2.4 PŘÍPRAVA NA MĚSTSKÝ TÁBOR	20
2.4.1 Hra a její role.....	21
2.4.2 Role vedoucích.....	22
2.4.3 Výběr externistů	23
2.4.4 Aktualizace plánu.....	25
2.5 PRŮBĚH MĚSTSKÉHO TÁBORA.....	25
2.6 PO SKONČENÍ MĚSTSKÉHO TÁBORA	26
II PRAKTICKÁ ČÁST	27
3 VÝZKUM MĚSTSKÉHO TÁBORA JAKO VYUŽITÍ VOLNÉHO ČASU DĚTÍ O PRÁZDNINÁCH	28
3.1 VÝZKUMNÝ PROBLÉM	28
3.2 HLAVNÍ VÝZKUMNÝ CÍL	28
3.3 DÍLČÍ VÝZKUMNÉ CÍLE	28
3.4 VÝZKUMNÉ OTÁZKY.....	29
3.5 METODA VÝZKUMU	29
3.6 VÝZKUMNÝ VZOREK A SBĚR DAT	30
3.7 ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ DAT.....	30
4 VÝSLEDKY VÝZKUMU A JEJICH INTERPRETACE	31

4.1	ZÁKLADNÍ ÚDAJE O RESPONDENTECH.....	31
4.2	PRVNÍ VÝZKUMNÁ OTÁZKA	32
4.3	DRUHÁ VÝZKUMNÁ OTÁZKA	35
4.4	TŘETÍ VÝZKUMNÁ OTÁZKA.....	40
4.5	ČTVRTÁ VÝZKUMNÁ OTÁZKA	41
4.6	PÁTÁ VÝZKUMNÁ OTÁZKA	42
4.7	ŠESTÁ VÝZKUMNÁ OTÁZKA	42
4.8	SEDMÁ VÝZKUMNÁ OTÁZKA.....	44
4.9	OSMÁ VÝZKUMNÁ OTÁZKA	46
4.10	ZBÝVAJÍCÍ POLOŽKY DOTAZNÍKU	46
4.11	DOPORUČENÍ PRO PRAXI.....	48
	ZÁVĚR	49
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	50
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	52
	SEZNAM OBRÁZKŮ	53
	SEZNAM TABULEK.....	54
	SEZNAM PŘÍLOH.....	55

ÚVOD

Mít v dětství kamaráda je prokazatelně prospěšné pro vývoj jedince. Co však dělat o prázdninách, když všichni kamarádi z okolí odjíždějí s rodiči na dovolenou? Dítě nemůžeme nechat samotné doma a nevíme, kdo se o něj postará? Mezi širokou veřejností se těší stále větší oblibě možnost přihlásit dítě na městský tábor. Proč tedy odkládat děti o prázdninách k televizi nebo počítači?

Studijní obor sociální pedagogika nabízí náhled i do odvětví volného času. Tato oblast je mi zkušenostmi velice blízká a rozhodla jsme se proto zaměřit právě na ni. Vybrala jsem si jednu volnočasovou aktivitu dětí o prázdninách a to městský tábor. Na trhu jsem prozatím nenalezla žádnou ucelenou publikaci věnovanou právě městskému táboru, i když se jedná o aktivitu stále více rozšířenou.

Rodičům se nabízí možnost výběru některého z mnoha městských táborů. Pořádají je nej-různější sdružení, či organizace. Konají se v době prázdnin, kdy mnoho rodičů chodí do práce a svým dětem se tak nemůže plně věnovat. Na městském táboře je přitom o děti dobře postaráno a mnohdy tam vznikají nové vazby přátelství, která trvají řadu dalších let.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou hlavních částí, teoretické a praktické. Teoretická část obsahuje dvě kapitoly. Ta první pojednává o volném čase, ve druhé popisují městský tábor. V praktické části byl realizován výzkum, který zjišťoval postoj rodičů k možnosti využití městského tábora jako volnočasové aktivity pro děti.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VOLNÝ ČAS

„Volný čas je možno chápat jako opak doby nutné k reprodukci sil“ (Průcha, Walterová, Mareš in Pávková, 2002, s. 13).

Jedná se o dobu, kdy si své činnosti můžeme vybrat svobodně, děláme je dobrovolně a rádi a přinášejí nám pocit uspokojení a uvolnění. Pod pojem volný čas se běžně řadí odpočinek, rekreace, zábava, zájmové činnosti, zájmové vzdělávání, dobrovolná společensky prospěšná činnost i časové ztráty s těmito činnostmi spojené. Nepatří sem činnosti zabezpečující biologickou existenci člověka jako např. jídlo, spánek, hygiena a zdravotní péče. I z těchto činností si však lidé individuálně mohou vytvořit koníčka. Jedná se třeba o přípravu i konzumaci jídla. (Pávková, 2002, s. 13)

Jednou z hlavních funkcí volného času je funkce regenerační a oddychová. Volný čas je zdravý zejména z hlediska psycho-somatického vývoje dětí a mládeže a má vliv na psychickou i fyzickou regeneraci člověka. Důležitou podmínkou je však jeho smysluplné a správné využití, čemuž napomáhá pedagogika volného času. Ta by měla povzbuzovat mladé lidi hledat svoje místo v životě, může se pozitivně projevit i v oblasti prevence negativních společenských jevů. Pedagogika volného času dává lidem možnost svobodně se realizovat, ale zároveň by neměla porušit základní rys volného času jako času svobody a volnosti. Přičemž je nutno nezapomínat na výchovu jako na cílevědomé a záměrné působení na dítě s cílem rozvíjet jeho osobnost. (Kocová, 2011, s. 42)

Specifickou zvláštností volného času dětí a mládeže (podle Úmluvy o právech dítěte je dítětem jedinec mladší 18 let a mládeží je u nás označována věková skupina 18 až 26 let) je to, že z výchovných důvodů je žádoucí jeho pedagogické ovlivňování. Děti ještě nemají dostatek zkušeností, nedovedou se orientovat ve všech oblastech zájmových činností, potřebují citlivé vedení. (Pávková, 2002, s. 13)

Správné vedení volného času dětí je důležitým aspektem v jejich budoucím životě. Proto nesmíme děti nechat ve volném čase jen tak si „lelkovat“ a bloudit po ulicích města, ale měli bychom je mírně ovlivňovat při výběru volnočasových aktivit. Nemůžeme dětem plánovat jejich veškerý volný čas a nutit jim pouze organizované aktivity s dohledem a odborným vedením pedagogů, ale určité vodítko bychom jim poskytnout měli. Důležité je začít zároveň se školní docházkou, kdy se nám děti mění před očima a je zřejmé, že značný vliv na vývoj dítěte mají jeho vrstevníci. Pokud dětem v začátcích pomůžeme se svým volným

časem nakládat efektivně, naši snahu děti v budoucnu jistě ocení. Nesmíme to ale přehánět a klást na děti velké nároky.

Kvalitně využívat volný čas však není snadné a je třeba se to učit. Volný čas je někdy označován jako ráj na zemi. Nelze jej však vyučovat. Žádné normy pro chování ani učební cíle. Člověk sám se musí rozhodnout, jak rozvíjet schopnosti a utvářet dovednosti v této důležité životní oblasti. (Kraus, Poláčková, 2001, s. 169)

Volný čas můžeme rozdělit na dva základní směry. Tím prvním je negativní chápání volného času. Jedná se o čas, který nám zůstane po splnění všech pracovních (studijních), sociálních povinností a biologických potřeb. Druhým směrem volného času je jeho pozitivní chápání. Čas je zde popisován jako svobodný čas jedince. Z hlediska potřeb člověka, je to čas, se kterým člověk volně disponuje. (Krajčová in Dživý-Balučová, 2011, s. 43)

1.1 Z historie

Sociologie se o čase, který máme k dispozici, zmiňuje jako o reakci na průmyslově pracovní období. „Volný čas je možný teprve industrializací. Nicméně dějinná existence volného času není tak stará, jako průmyslová společnost“. (Nahrstedt in Vážanský, 2001, s. 22)

Evropské dějiny pedagogiky volného času nelze začít jinak než činností církve. V jižní, střední a západní Evropě byla dominantní církev katolická, na severu církve protestantské. Všechny ale naplňovaly celý kalendářní (církevní) rok událostmi a činnostmi, které vedly k pocitům bezpečného a zákonitého dělení času a jeho náplně, pro dospělé i pro děti. Slavné pouti, církevní svátky, neděle, adventy a máje, to všechno bylo pravidelnou a lidmi přijatou náplní volného času. (Spousta, 1994, s. 154)

1.2 Počátky výchovy

„Vychovávat dítě znamená především respektovat jeho dětskou osobnost se všemi jejími zvláštnostmi a bezpodmínečně ho milovat. Výchova je záležitostí srdce a vyžaduje mnoho trpělivosti.“ (Prekopová, Schweizerová, 2008, s. 6)

Počátky výchovy ve volném čase v novodobé společnosti jsou spjaty s proměnami práce a životního způsobu obyvatel měst a vesnice po skončení třicetileté války (roku 1648). V průběhu 17. století si bohatší obyvatelé měst začali budovat víkendové domy, ve městech vznikaly kluby, kavárny a spolky (první ve Velké Británii). Oddělování bydliště, pra-

coviště a místa volného času probíhalo ve zrychleném tempu zvláště od první poloviny 19. století. Postupně dosahovaným cílem lidí bylo získat dostatek času na regeneraci pracovní síly a pak také na sebevzdělávání, rozvoj zájmů, na sociální a veřejnou činnost. (Pávková, 2002, s. 21 - 22)

U nás začaly vznikat aktivity a zařízení s původním jednoznačným určením pro dospělé, které část své pozornosti obracely také na děti. Jednalo se zejména o sportovní činnosti, tělovýchovná sdružení a jiné. Jako příklad uveďme založení tělovýchovné organizace Sokol v roce 1862. V Anglii tou dobou již vznikala zařízení určená pro mládež, například sdružení křesťanských mužů a žen YMCA; na počátku dvacátého století pak i skautská hnutí iniciovaná Ernestem Thompsonem nebo Robertem Baden-Powellem. Na přelomu 19. a 20. století vznikaly i letní kolonie ve Francii, Německu nebo Rusku. Jednalo se zejména o dětské kluby a letní tábory Stanislava T. Šackého. (Pávková, 2002, s. 21 - 22)

1.3 Dvacáté století

Ve dvacátém století se pojem volný čas stává problémem dělníků, dominantní kategorie průmyslové společnosti. V roce 1902 dokonce nalezl termín „volný čas“ odborářské uplatnění. Pojmy „pracovní doba“ a „volný čas“ stály ostře proti sobě. Práce ve volném čase byla nepřijatelná a vyžadován byl „regulovaný volný čas“. (Vážanský, 2001, s. 25)

Vývoj práce a volného času probíhal po druhé světové válce následovně:

- v první fázi (asi do roku 1950) byla práce rozhodující morální hodnotou společnosti, ukázňovala lidi a uspořádávala jim život,
- ve druhé fázi (do roku 1980) začala práce ztrácet dominantní postavení, pracovní činnost byla chápána jako nutnost k zabezpečení živobytí,
- ve třetí fázi došlo ke ztrátě důležitosti práce a zároveň k nepřipravenosti jedince na optimální formy trávení volného času. Tímto vznikl rozpor hodnot pro člověka. (Vážanský, 2001, s. 25)

Země západní a severní Evropy však začaly získané zkušenosti analyzovat a společensky doceňovat. Vznikala zde sdružení a zařízení s vlastními aktivitami. Mluvíme o prvním modelu výchovy ve volném čase. Ve Francii například vznikl jako státní orgán první sekretariát pro mládež a tělovýchovu v roce 1936. Jako jeho návaznost pak po válce vzniklo samostatné ministerstvo mládeže a sportů. (Pávková, 2002, s. 22)

Dalším a druhým modelem výchovy ve volném čase byla sdružení a zařízení volného času dětí a mládeže v tehdejší Sovětské svazu. Jejich vznik i působení byly úzce spjaty s přímým vlivem státu a s jeho ideologií a neexistovala alternativní řešení. (Pávková, 2002, s. 22)

Druhá světová válka společně s nacistickou okupací násilně zpřetrhaly vývoj společenského života v naší zemi. V roce 1948, kdy se k moci dostala komunistická strana, sovětský vliv infiltroval všechny sféry života. Následovalo nucené sloučení sportovních a mládežnických spolků, demokratické proudy se však nikdy nepodařilo zcela umlčet. Do školního vzdělávání byly v této době postupně začleňovány prvky turistiky a sportů v přírodě. Rozvinula se tradice školních výletů, škol v přírodě, lyžařských kurzů a letních soustředění. I přes omezující dohled a tlak komunistického režimu vznikaly na půdě Socialistického svazu mládeže nové experimentální formy výchovy v přírodě. (Franc, Zourková, Martin, 2007, s.13 - 14)

Od poloviny šedesátých let opět začalo vzrůstat poznání jak významnou oblastí života dětí a mládeže je volný čas. Ve většině evropských zemí vznikaly podmínky pro rozvoj volného času zejména zkracováním pracovní doby dospělých a zavedením pětidenního pracovního i školního týdne. Teorie i praxe volného času začaly být postupně doceňovány i v mezinárodním žebříčku. (Hofbauer, 2004, s. 16 - 17)

1.3.1 Devadesátá léta dvacátého století

„V devadesátých letech minulého století se v evropském i světovém měřítku věnovala politice vzhledem k dětem a mládeži i jejich volnému času dosud největší pozornost“ (Hofbauer, 2004, s. 155).

Evropská společnost se začala zásadně proměňovat, což se projevilo i v pojetí a praxi výchovy dětí a mládeže ve volném čase. Do popředí vystoupily společné zřetele a cíle, zásadním východiskem se stala Úmluva o právech dítěte. Tato mezinárodní úmluva byla přijata Valným shromážděním OSN dne 20.listopadu 1989. (Pávková, 2002, s. 26 - 27)

Dosavadní jednotné pionýrské organizace se staly pouze jedním z většího počtu subjektů této oblasti. Činnost u nás obnovila předválečná sdružení jako Junák, YMCA nebo sdružení nábožensky orientovaná. Začala vznikat zcela nová sdružení zaměřená například na výchovu vztahu k přírodě (Duha) nebo asociace pro mládež se zájmem o vědu a techniku

(AMAVET). Bývalé domy pionýrů a mládeže se přeměnily na domy dětí a mládeže, ostatní volnočasová zařízení pokračovala v činnosti a rozvoji a uvolnila se z jednotné státní ideologie (školní družiny, základní umělecké školy). Organizace a sdružení mezi sebou začaly komunikovat, spolupracovat a sbližovat se. Tomu napomáhaly mezinárodní kontakty mladých lidí. Začala se uplatňovat zásada učit se od druhých. (Pávková, 2002, s. 26 - 27)

1.4 Dvacáté první století

Na dosavadní zkušenosti získané v minulosti nyní navazuje Evropská unie a Rada Evropy, a to nejrůznějšími způsoby. Jedná se o granty, projekty, dlouhodobé kampaně, jednotlivé aktivity, publikační činnost a další. Zvýšená pozornost potvrzuje, že se docenuje strategický význam mladé generace a především její spoluodpovědnost za budoucnost našeho světa. Amsterdamská smlouva z roku 1997 vymezila dělbu práce mezi státem a nestátními institucemi. Politika založená na této smlouvě podporuje mimo jiné respekt k „hlasu občana“. Informace o programech Evropské unie pro mládež podává například informační služba EURODESK. (Hofbauer, 2004, 159 - 162)

Pro počátek nového století je také charakteristická snaha seznamovat dospělé i děti s právy dítěte a možnostmi jejich realizace. V zemích EU existují tzv. „národní akční plány“ pro děti a ty by měly pomoci vytyčit cíle pro budoucí zdravý vývoj nejmladší generace, pro jejich spoluúčast, kvalitní vzdělávání a ochranu proti zneužívání, vykořisťování a násilí. (Hofbauer, 2004, 159 - 162)

Rodiče dnes tráví v práci více času, ale jsou také nezaměstnaní, více se vzdělávají a cestují. Zároveň klesá počet dětí v rodinách a děti se rodí v průměru starším rodičům. Také prarodiče jsou častěji v aktivním věku a nemají tolik možností pečovat o vnuka/vnučku. Mnoho činností je dnes jednodušších a dostupnějších, jsou na ně ale zapotřebí peníze. Na jedné straně je tedy možné věnovat se dítěti víc, na druhé méně. Velmi často však záleží jen na volbě rodičů. Dítě dnes mnohem více vstupuje do života rodiny a společnosti jako svébytná a svéprávná, vcelku respektovaná bytost. Přání dětí jsou brána vážně a rodiče se velmi snaží je uspokojit. (Mertin, 2011, s.66 - 67)

Děti touží po samostatnosti a svébytnosti, ale zároveň chtějí náležet k partě vrstevníků. Zpochybňují svou závislost na rodičích a vydávají se všanc nové skupině. Děti vyžadují jednak nestřežené prostory svobody, jednak pevný rámec vyznačující se jasností, rituály,

pravidly a pravidelným opakováním událostí. Pro děti jsou důležité sociální zkušenosti, zážitky z kontaktů a společenství s kamarády podobného věku. Kontakt s vrstevníky a tvorba přátelských svazků jsou důležitým sociálním aktem. (Rogge, 2007, s. 95 - 96)

Dnešním trendem mnohých rodičů je snaha o to, aby jejich dítě bylo co nejdříve jako dospělé, zvládlo už co nejdříve to, co zvládají dospělí, a myslelo jako oni. Samozřejmě to znamená přetížení dítěte a oslabení přirozeně šťastného dětství pro pozdější život. (Helus, 2009, s. 86)

2 MĚSTSKÝ TÁBOR

S nástupem dítěte do školy se mimo mnoha povinností otevírá i možnost volby, jak dítě tráví svůj volný čas. Většina rodičů, zejména s vyšším vzděláním, si velmi dobře uvědomuje, jak obtížně se v dospělosti dohání čas promarněný v dětství, a snaží se dítěti nějaké aktivity zajistit v době, kdy s výjimkou školy nemá další žádné povinnosti. Rodiče tedy hledají možnosti, jak naplnit volný čas svých dětí. Nabídky hledají mezi zájmovými kroužky, sportovními oddíly, dalším (např. jazykovým) vzděláváním apod. (Mertin, 2011, s. 180)

Jednou z možností, kam dát dítě o prázdninách, je právě městský (někdy také nazývaný „příměstský“) tábor.

2.1 Co je to městský tábor

Inspirací pro napsání této kapitoly mi byla odborná konzultace s Janem Tesaříkem, ředitelem Domu dětí a mládeže v Bučovicích.

Za městský tábor se dnes považuje organizovaný program pro děti, avšak bez noclehů. Tento program může smysluplně zaplnit volné dny dětí o prázdninách. Programy mohou být jednodenní, většinou se však jedná o týdenní turnusy. Hlavním rozdílem mezi pobytovým a městským táborem je ten, že dítě, které se účastní městského tábora, chodí po skončení programu na noc domů. Rodiče si jej denně vyzvedávají a druhý den ráno jej opět vodí na smluvené místo. Tím je například sídlo pořádající organizace. Tábory nejsou pořádány jen v době dvouměsíčních letních prázdnin, ale i o jarních a dalších prázdninách.

Tábor je určen dětem ve věku 6 - 15 let. Děti mají standardně na městských táborech zajištěn celodenní program s pedagogickým dozorem, stravu a pitný režim. Další alternativy se liší dle organizace, která tábor pořádá. Zpravidla se ale děti minimálně jednou za týdenní turnus tábora podívají na zajímavá místa ve městě i mimo něj. Může se jednat o exkurze (policejní stanice, hasičský sbor, atd.), celodenní výlety nebo etapové hry v přírodě. Vše je zahrnuto v ceně tábora. Městské tábory mohou být všeobecně zaměřené, ale i konkrétně specifické. Může se tedy jednat i o jazykové kurzy nebo tvořivé dílny. Ne vždy jsou výlety do okolí na těchto táborech podmínkou.

Ceny městských táborů jsou značně nižší než ceny táborů pobytových. Rodiče tak mohou za týdenní městský tábor zaplatit třeba jen 690,- Kč. Další výhodou městského tábora je, že dítě lze přihlásit pouze na některé dny z celého programu. Rodiče této možnosti využívají

zejména kvůli vytiženosti ve svém zaměstnání. Někdy se rodiče dokáží o dítě postarat o prázdninách sami nebo s příbuznými, jindy zase potřebují jeden nebo dva dny dítě někam dát. A právě městský tábor jim takovéto rozhodnutí umožňuje. Tábory garantují zábavu, soutěže, kamarády, hry, nové znalosti a mnoho dalšího. Stačí si jen zvolit ten správný městský tábor.

2.1.1 Oblíbenost městských táborů

Městské (či příměstské, jak jsou tábory nazývány v článku, ze kterého vycházím) tábory se těší stále větší oblibě. Nabídka těchto táborů je každým rokem větší. „Možnost poslat dítě ráno za celodenní zábavou a večer si pro něj zase přijet je mezi rodiči stále oblíbenější“ (Říhová, ©1999 - 2012, [online]).

Autorka popisuje jako hlavní příčinu oblíbenosti městských táborů mezi rodiči nízkou cenu. „Pobytový tábor není levná záležitost a příměstský tábor, kde se nespí, skýtá pro rodiče levnější variantu. To může být jeden z motivů, ale důležité je i to, že děti budou večer doma a hlavně těm menším se nebude tolik stýskat“ (Ondroušek in Říhová, ©1999 - 2012, [online]).

2.2 Účastníci městského tábora

Účastníky městského tábora jsou zpravidla děti ve věku od šesti do patnácti let. Vzrůstu poptávky po městských táborech mohou ale organizátoři využít i tak, že přizpůsobí program dětem mladšího věku. V nynější době tedy existují již i nabídky městských táborů pro děti od tří let. Je ale otázkou, zda tento typ programů nazývat souslovím „městský tábor“. Podle mého názoru se jedná spíše o letní školičku, či podobně. Zejména ve velkých městech (např. Brno) jsou ale městské tábory pro menší děti již pravidlem. Pokud však není v konkrétní nabídce uveden jiný věk, na městské tábory mohou rodiče hlásit svoje děti ve věku 6 - 15 let. Jinak tomu samozřejmě bude u městských táborů se specifickým zaměřením, např. na bojová umění, tanec, jazykové dovednosti. Tam hraje věk účastníka tábora určitě podstatnou roli.

Většina rodičů chce, aby jejich děti byly společensky přizpůsobivé a oblíbené. Některé děti jsou plaché, jiné velmi družné. Každé dítě je jiné. Nejlepší věc, kterou může rodič udělat, je pomoci mu cítit se spokojeně samo se sebou. Rodiče by měli dopřát dítěti řadu příležitostí, jak se spřátelit. Měli by dát svému dítěti čas a respektovat jeho preference. Nikdy by

však rodiče neměli zapomínat informovat své dítě o tom, co se bude dít. Přípravenost snáze vede ke spolupráci a bezpečí. (Reichlin, Winkler, 2007, s. 68)

2.3 Kdo pořádá městské tábory

Není striktně vymezeno, kdo musí nebo může pořádat městský tábor. Mohou to být střediska volného času, jazykové školy, soukromé agentury, cestovní kanceláře, ale i další.

Vzhledem k vymezení školského zákona jsou v převážné většině organizátory městských táborů střediska volného času. Náplň jejich činnosti je upravena v §118 školského zákona takto: „Školská zařízení pro zájmové vzdělávání zajišťují podle účelu, k němuž byla zřízena, výchovné, vzdělávací, zájmové, popřípadě tematické rekreační akce, zajišťují osvětovou činnost pro žáky, studenty a pedagogické pracovníky, popřípadě i další osoby“ (MŠMT, ©2006, [online]).

Jedna z forem zájmového vzdělávání je: „a) příležitostná výchovná, vzdělávací, zájmová a tematická rekreační činnost nespojenou s pobytem mimo místo, kde právnická osoba vykonává činnost školského zařízení pro zájmové vzdělávání“ (MŠMT, ©2006, [online]).

Jedná se tedy například o cykly přednášek, sportovní turnaje, závody, koncerty, výlety, příměstské tábory a další způsoby prázdninové činnosti. Tato činnost je časově ohraničena a přímo řízena pedagogem. Současně však umožňuje a podněcuje spoluúčast dětí a mládeže. (Hofbauer, 2004, s. 21)

2.4 Příprava na městský tábor

Příprava na městský tábor v sobě skrývá mnoho práce. V první řadě potřebujeme zvolit místo konání (což je většinou sídlo pořádající organizace), termín a téma celého tábora. Dále řešíme otázky, které se objevují v průběhu samotného plánování. Potřebujeme zajistit kompletní tým pro přípravu i vedení takového tábora, vymyslet program na jednotlivé dny a začít vyřizovat potřebné formality. Těmi jsou podmínky přihlášení pro děti, pravidla pobytu na městském táboře, zajištění stravy pro účastníky, dohodnutí návštěv místních organizací, muzeí, sportovišť, apod. Poté musíme předem zajistit dopravu na smluvená místa. V neposlední řadě bychom neměli zapomenout na důkladnou propagaci tábora a seznámení možných adeptů s konáním městského tábora. To je ale záležitost individuální pro každou pořádající organizaci. Tyto všechny položky musíme mít vyřízeny před samotným zaháje-

ním městského tábora. Záleží jen na nás, mezi kolik lidí tyto práce rozdělíme, nebo zda je zvládneme sami se svými zaměstnanci. Hlavní je začít s plánováním městského tábora včas, jelikož poptávka po městských táborech bývá i s půlročním předstihem.

I když se rozhodneme opakovat tábor již dříve vymyšlený a uskutečněný, je nutné si připravit konkrétní plán před samotným začátkem městského tábora. Tábory je často nutné „přepsat“, protože je potřebujeme přizpůsobit specifické účastnické skupině, novému týmu instruktorů, ročnímu období a prostředí, ve kterém se tábor bude odehrávat. Tohoto procesu by se měl ideálně účastnit celý tým. (Franc, Zourková, Martin, 2007, s. 51 - 52)

Každý tábor má své hlavní téma, je dobré vytvořit celistvé filozofické pozadí pro celý týdenní turnus. Při plánování aktivit nesmíme zapomenout na všechny potřebné zdroje: materiál, instruktory a čas. Ve chvíli, kdy máme v ruce definitivní plán tábora, můžeme začít s detailní přípravou, tj. vytvoření seznamu materiálu, zajištění materiálu, průzkum okolí pobytu apod. (Franc, Zourková, Martin, 2007, s. 51 - 52)

2.4.1 Hra a její role

Jednou z věcí, které se na městském táboře objevují, je hra. Často se říká, že hra je „život nanečisto“. Ve hrách totiž vzniká modelový svět, který lidem umožňuje zkoušet nové role a typy chování, experimentovat a zkoumat jiné způsoby interakce s okolím. (Franc, Zourková, Martin, 2007, s. 66)

Hra je vážná věc a sportovní činnosti a kresba nejsou jen hračky. Působí také v různé míře na psychické funkce. Tvořivé činnosti cvičí trpělivost a sebeovládání, jiné stimulují dětskou vynalézavost. (Dzivý-Baluchová, 2011, s. 44)

Jak je tedy hra propojena s normálním životem? Především emocemi, procesy a interakcí, ke které v průběhu hry dochází. Hra sice poskytuje umělé prostředí, ale děje, které v něm nastanou, přinášejí reálné a často také trvalé účinky. Ve hře nejde o předávání informací, ani o vyučování, ale o nabídku „zkus si, co to s Tebou udělá, a budeš vědět, na co se máš připravit, až to bude doopravdy“. (Holcová in Franc, Zourková, Martin, 2007, s. 66)

Každá hra může plnit několik různých funkcí najednou. Nikdy ale nesmíme zapomenout, že hra není cíl, nýbrž prostředek. Dobrá hra nejen zaujme účastníky a je zdrojem zábavy a mnoha dalších emocí, ale usiluje také o výchovný efekt u zúčastněných. (Franc, Zourková, Martin, 2007, s. 67)

Jedná se především o:

- vytržení ze známého prostředí,
- rozšiřování osobních hranic a poznání sebe sama,
- zkoumání sociálních interakcí a her,
- rozvoj dovedností.

(Franc, Zourková, Martin, 2007, s. 67 - 68)

Z vývojově psychologického hlediska je hra u školního dítěte (a nejen pro něj) velmi důležitým motorem rozvoje osobnosti, udržení psychiky v dobré kondici, prevencí vyhasnutí. Zároveň je ale zdrojem radosti a slasti, v neposlední řadě také mnoha poznatků a skutečností. (Mertin, 2011, s. 181)

2.4.2 Role vedoucích

V ideálním týmu by se měly objevit různé typy osobností, z nichž každá přináší jedinečné kvality. Je samozřejmostí, že žádná lidská bytost není dokonalá a vždy ideální, ale motivace instruktorů a jejich ochota a schopnost rozvíjet se, je často důležitější, než teoretické znalosti. V týmu jsou potřeba lidé zaměření na fyzicky náročné aktivity i lidé orientovaní spíše na kreativní témata. Nikdy však nesmíme zapomenout, že ideální harmonie neexistuje. (Franc, Zourková, Martin, 2007, s. 49 - 51)

Jedním z kritérií pro výběr správného „vedoucího“ na městský tábor by měla být jeho odborná kvalifikace. Tuto práci by měli zastávat pedagogové-profesionálové. Garanci kvality a odbornosti vzdělávání v oblasti volného času upravuje zákon č.563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Ten pojednává o vychovatelích, učitelích a neopomíná ani pedagogy volného času. Dalšími možnými vedoucími na městských táborech jsou pak studenti pedagogických oborů středních nebo vysokých škol a v neposlední řadě externí pracovníci organizace, která městský tábor pořádá.

Mimo odbornou kvalifikaci ale nesmíme vynechat důležitý předpoklad vedoucího jakékoliv skupinky dětí, kterým je chuť do práce. Mělo by se jednat o lidi, kteří se umí dětem rozdat a umí jim dát to nejpotřebnější pro život nenásilným způsobem. Tito lidé by ale měli

být sebekritičtí, schopní sebereflexe a měli by přinášet stále nové nápady v práci s dětmi. Musí ale ovládat i přiměřenou přísnost, vyžaduje-li to situace. (Kocová, 2011, s. 44)

Na městský tábor bychom měli zvolit tyto funkce členů týmu:

- logistika (doprava materiálu a lidí, nákup potravin a zařízení stravování),
- materiál (seznam potřebného materiálu, plánování, sehnání, půjčení, nakoupení),
- zdravotník (zdravotnická péče, informování týmu o zdravotním stavu účastníků a o případných omezeních týkajících se účasti programu, péče o zdravotnický materiál na kurzu, vedení zdravotní dokumentace),
- komunikace s účastníky (rozesílání informací, evidování přihlášek, komunikace s účastníky před zahájením kurzu),
- dokumentace (foto, noviny, kabelová televize),
- propagace,
- starost o finance, granty, atd.

(Franc, Zourková, Martin, 2007, s. 50 - 51)

Záleží pouze na organizaci, kolik členů týmu má k dispozici pro přípravu a realizaci městského tábora. O městské tábory se starají stálí zaměstnanci pořadající organizace. Mohou však požádat o spolupráci svoje externí pracovníky. Nároky na výběr vhodných uchazečů jsou poměrně vysoké z důvodu nelehké práce po celou dobu, před i po skončení městského tábora.

2.4.3 Výběr externistů

Správný výběr externího spolupracovníka pro městský tábor je jedním z klíčů k úspěchu. Ke spokojenosti dětí i jejich rodičů je nutné, aby osoba, která se o děti stará, byla pro tuto práci opravdu vhodná. U stálých zaměstnanců pořadající organizace jsou určité předpoklady již samozřejmostí. S externími spolupracovníky už to není tak snadné, je třeba znát jejich chování v situacích alespoň podobných těm, které nastávají při městském táboře s dětmi. Organizátor městského tábora by měl znát povahu a osobnost externisty a jeho vztah k dětem.

Jedním z předpokladů správného vedení týmu (nejen dětí) je například uvědomování si sebe sama, svého místa na zemi a svého poslání. Jedná se o ztotožnění se s osobní identitou, vlastními prioritami, hodnotami, poznání svých silných stránek, cílů a podobně. Lidé potřebují nejprve porozumět sami sobě, aby mohli předávat ze sebe ostatním jen to nejlepší. Kdo jiný porozumí vaší vlastní osobnosti a zapracuje na vlastním zlepšení než vy sami? Čím více se dozvíte o svých hodnotách, aktivitách, lidech, se kterými pracujete a prostředí, které vám dodává energii, tím kvalitněji budete připraveni na situace, které vám při vedení týmu nastanou. Jen v tento okamžik budete reagovat na okolnosti správně. (Shankmann, Allen, 2010, s. 43)¹

Jak dobře vybrat spolupracovníka na městský tábor? Organizátor by měl dát přednost lidem, se kterými již dříve spolupracoval, zná jejich slabé i silné stránky a ví, jaký je jeho postoj k práci s dětmi. Pokud je to práce krátkodobá, nebude mít delšího trvání, nemusí se jednat pouze o uchazeče s pedagogickým vzděláním, ale mohou to být například studenti. Mnohé tipy, triky a návody na hry k poznání osobnosti při vedení týmu nabízí například kniha *Emotionally Intelligent Leadership for Students* od výše zmíněných autorů. Uchazeče je nutno předem dobře poznat a máme-li možnost „vyzkoušet si jej“ při práci s dětmi, byť hodinovou, dopolední a podobně krátkou, měli bychom tak učinit a vyhnout se případným nedorozuměním až při samotném konání městského tábora.

---

¹ Consciousness of self is obviously all about your identity, your priorities, your values, your strengths, your goals, and so on. As Helgeson (2001) found in his research, people need to clearly understand themselves and what they have to offer to determine the best way for them to contribute and make a difference. If you are not working to better understand your motives, values, and inner workings, who will? Not only will this introspection result in some answers, but the process itself is also critical. For instance, when was the last time you had fun? Who were you with? What were you doing? Did you feel motivated? Having an awareness of these and other factors can help you create more happiness. The more you know about the values, activities, people, organizations, topics, and environments that energize you, the better equipped you will be to place yourself in situations that will bring out your best.

2.4.4 Aktualizace plánu

Na většině městských táborů dojde k situaci, kdy je třeba plánovaný program změnit, či upravit, přizpůsobit aktuální situaci. Může se také ukázat, že k dosažení plánovaných cílů je potřeba použít jiné prostředky než bylo zamýšleno. Možné příčiny takovýchto situací jsou tyto:

- skupinová dynamika: ve skupině se mohou vyskytnout témata, či problémy, na které je potřeba reagovat dříve než dojde k ostrému konfliktu. Často to znamená zcela změnit aktivitu, která byla původně plánována. Mohlo by se totiž stát, že ve skupině, kde je již cítit napětí, může dojít ke sporu v intenzitě, kterou již nedokážeme ovládat,
- energie skupiny: někdy se plánovaná aktivita může stát pro účastníky příliš náročná, proto je potřeba zvolit více odpočinku. Když je tomu naopak, je potřeba zařadit aktivitu více náročnou k vybití přebytečné energie,
- příprava předem (týmu, logistika): může nastat neočekávaná změna ve složení týmu, nedostatečná připravenost týmu, nedostatek potřebného materiálu,
- vnější vlivy: např. změny místních podmínek – uzavírka v obci, neprůchodný most, zákaz koupání v přehradě a tragické události (havárie, státní smutek) a v neposlední řadě počasí. To je v podstatě nejčastější příčinou změny programu.

(Franc, Zourková, Martin, 2007, s. 53 - 54)

2.5 Průběh městského tábora

Městský tábor začíná v ranních hodinách, nejčastěji mezi sedmou a osmou hodinou. Rodiče přivedou dítě na smluvené místo a odcházejí. Tímto momentem jsou děti plně svěřeny do rukou instruktorů/pedagogických pracovníků/externistů, kteří za ně přebírají veškerou zodpovědnost. Pro děti již začíná organizovaný program. Jedná se o hry, soutěže, sportovní turnaje, tvořivé dílny, návštěvy muzeí, koupališť, kulturních událostí apod.

Každý den tábora se dělí na dva bloky, dopolední a odpolední. Tyto bloky jsou rozděleny obědem. Zajištění obědů je povinností pořádající organizace, většinou se uskutečňuje docházením do místní restaurace, jelikož školní jídelny nejsou o prázdninách v provozu.

Odpolední blok začíná ihned po obědě a probíhá opět dle předem připraveného plánu. Účastníky tábora (děti) si rodiče vyzvedávají v předem smluvenou dobu, nejčastěji však okolo čtvrté hodiny odpolední. Rodiče dětí mohou obdržet upřesňující informace pro příští den a spolu s dětmi odcházejí domů. Upřesňující informace se mohou týkat potřebného vybavení na další den, změn v plánovaném programu, či podobných aktualit. Takto probíhá celý týden.

2.6 Po skončení městského tábora

Každá pořádaná akce by měla skončit jejím hodnocením a reflexí. Tým vedoucích by se měl po skončení městského tábora minimálně jednou sejit a prodiskutovat silné a slabé stránky již skončeného tábora, najít nová a lepší řešení konkrétních situací a snažit se napsat pár poznámek pro příští konání takového tábora. Každý, kdo se podílel na přípravě a realizaci tábora, by měl vyjádřit svůj názor, zhodnotit průběh tábora a v neposlední řadě zhodnotit i svoji práci vlastní sebereflexí. Jedině tak se dá vyvarovat opakujícím se chybám do příštích let.

Jedním z hodnotících prvků průběhu tábora může být také podání příspěvků do médií (místní kabelová televize, noviny, atd.) nebo krátký dotazník vytvořený cíleně pro účastníky městského tábora. Ten může pomoci zlepšit slabé stránky a naopak zachovat ty správné, kvůli kterým se městský tábor dětem líbil.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 VÝZKUM MĚSTSKÉHO TÁBORA JAKO VYUŽITÍ VOLNÉHO ČASU DĚTÍ O PRÁZDNINÁCH

V praktické části bakalářské práce byl realizován výzkum městského tábora jako možnosti využití volného času dětí o prázdninách.

Bylo zjišťováno, zda rodiče dětí vědí o možnosti přihlásit dítě na městský tábor, zda této možnosti využívají a které jsou nejčastější faktory ovlivňující tuto volbu. Další otázkou bylo, proč někteří možnosti městského tábora pro děti o prázdninách nevyžívají a zda je volba městského tábora častější u rodičů žijících na vesnici nebo ve městě. K tomuto účelu byl vytvořen dotazník, který byl následně rozdán rodičům dětí.

Publikace, která byla využita v praktické části bakalářské práce nese název Metody pedagogického výzkumu. Jejím autorem je Miroslav Chráska.

3.1 Výzkumný problém

Výzkumný problém bakalářské práce byl stanoven takto:

Jaký je postoj rodičů k možnosti využít městského tábora jako volnočasové aktivity dětí?

3.2 Hlavní výzkumný cíl

Hlavním cílem výzkumu bylo zjistit faktory ovlivňující volbu městského tábora jako volnočasové aktivity pro děti o prázdninách. Jedná se o popisný výzkumný problém.

3.3 Dílčí výzkumné cíle

Dílčími výzkumnými cíli byly následující:

- zjistit, jaká je informovanost rodičů o možnosti dát dítě na městský tábor,
- zjistit, jaké faktory nejčastěji ovlivňují rodiče při možnosti volby dát dítě na městský tábor,
- zjistit, zda rodiče dávají děti na městský tábor po předchozí domluvě s dítětem nebo je to jejich vlastní volba,
- zjistit, jaká je spokojenost rodičů s městskými tábory,
- zjistit, proč rodiče nevyžívají možnosti dát dítě na městský tábor.

3.4 Výzkumné otázky

Z výzkumného problému byly vytvořeny tyto výzkumné otázky:

1. Vědí rodiče dětí o možnosti dát dítě o prázdninách na městský tábor?
2. Které faktory ovlivňují rodiče při možnosti volby dát dítě na městský tábor?
3. Ovlivňuje rozhodnutí rodičů přihlásit dítě na městský tábor názor dítěte?
4. Jak rodiče dětí, které byly na městském táboře, tyto tábory hodnotí?
5. Jak městské tábory hodnotí děti, které se městského tábora zúčastnily?
6. Ovlivňuje finanční situace rodičů přihlášení dítěte na městský tábor?
7. Přihlásí rodiče své dítě na městský tábor znovu, účastnilo-li se již takového tábora?
8. Uvažují rodiče dětí, které na městském táboře ještě nikdy nebyly, o přihlášení dítěte?

3.5 Metoda výzkumu

„Vědecký výzkum je systematické, kontrolované, empirické a kritické zkoumání hypotetických výroků o předpokládaných vztazích mezi přirozenými jevy“ (Chráška, 2007, s. 11). Jako metoda výzkumu byl vybrán kvantitativní výzkum.

Pokud uvažujeme o vědeckém výzkumu v pedagogice, lze jej vymezit jako záměrnou a systematickou činnost. Logika kvantitativního výzkumu je deduktivní. Na počátku je problém, který existuje buď v teorii nebo sociální sféře. (Chráška, 2007, s. 12)

Jako častá metoda získávání dat se v pedagogickém výzkumu objevuje dotazník. Dotazník je formulář s předem připravenými otázkami a respondenti odpovídají písemně. (Chráška, 2007, s. 163)

Vlastní výzkum proběhl metodou dotazníku, který byl anonymní. Samotnému výzkumu však ještě předcházela předvýzkum. Ten spočíval v rozdání přichystaných dotazníků vybraným respondentům a v důkladném vyhodnocení jejich odpovědí. Na základě předvýzkumu byl dotazník následně upraven do konečné podoby pro skutečné respondenty. Některé položky byly z dotazníku vyřazeny, jiné upřesněny, či upraveny.

3.6 Výzkumný vzorek a sběr dat

V tomto výzkumu se jedná o záměrný výběr respondentů. O záměrném výběru nerozhoduje náhoda, ale buď úsudek výzkumníka, nebo úsudek zkoumané osoby. (Chráška, 2007, s. 22) Výzkumný vzorek tvořily dvě skupiny rodičů, kteří mají alespoň jedno dítě na základní škole. První skupina rodičů musela splňovat následující kritérium: jejich dítě se někdy zúčastnilo jakéhokoliv městského tábora. Do druhé skupiny výzkumného vzorku se řadili rodiče, jejichž dítě nikdy na žádném městském táboře nebylo.

S dotazníky byli osloveni rodiče dětí na prvních stupních základních škol ve městě Bučovice v Jihomoravském kraji. Jelikož do škol v Bučovicích dojíždějí také žáci ze sousedních vesnic, dostal se dotazník jak mezi obyvatele města, tak i vesnice. Další důvod pro výběr právě tohoto města je skutečnost, že ve městě Bučovice městské tábory pravidelně probíhají. Tím byla zajištěna možnost, že se dotazník dostane do rukou jak rodičům dětí, které se městského tábora zúčastnily, tak i těm, jejichž děti na městském táboře nikdy nebyly.

Celkem bylo rozdáno 160 dotazníků, z nichž se navrátilo 87. Celková návratnost tedy činila 54,4%. Z navracených 87 dotazníků bylo 7 vyřazeno z důvodu špatného nebo neúplného vyplnění. Co se týče počtu konkrétních skupin dotazníků, vrátilo se jich 38 od rodičů, kteří měli někdy dítě na městském táboře a 42 od rodičů, jejichž dítě na městském táboře nikdy nebylo.

3.7 Způsob zpracování dat

Při zpracování hromadných dat potřebujeme tato data zpracovat a charakterizovat. Často se k tomuto účelu v pedagogických výzkumech používá aritmetický průměr, medián nebo modus. Aritmetický průměr spočítáme tak, že sečteme jednotlivé hodnoty a vydělíme je celkovou četností těchto hodnot. Medián je prostřední hodnota z řady hodnot seřazených podle velikosti. Je to ta hodnota, která rozděluje soubor dat na dvě stejné části. Pokud potřebujeme rychle stanovit přibližnou charakteristiku polohy, využijeme modus. Modus je hodnota, která se v daném souboru vyskytuje nejčastěji. (Chráška, 2007, s. 45 - 50)

Z dotazníků, které se vrátily zpět, byly získány požadované informace. Tyto informace nadále zpracovány čárkovací metodou a odpovědi zapisovány do tabulek. V tabulkách byly doplněny absolutní a relativní (%) četnosti výsledků. Některé výsledky z tabulek byly pro větší přehlednost převedeny do grafů. Vše bylo zpracováno programem Microsoft Excel.

4 VÝSLEDKY VÝZKUMU A JEJICH INTERPRETACE

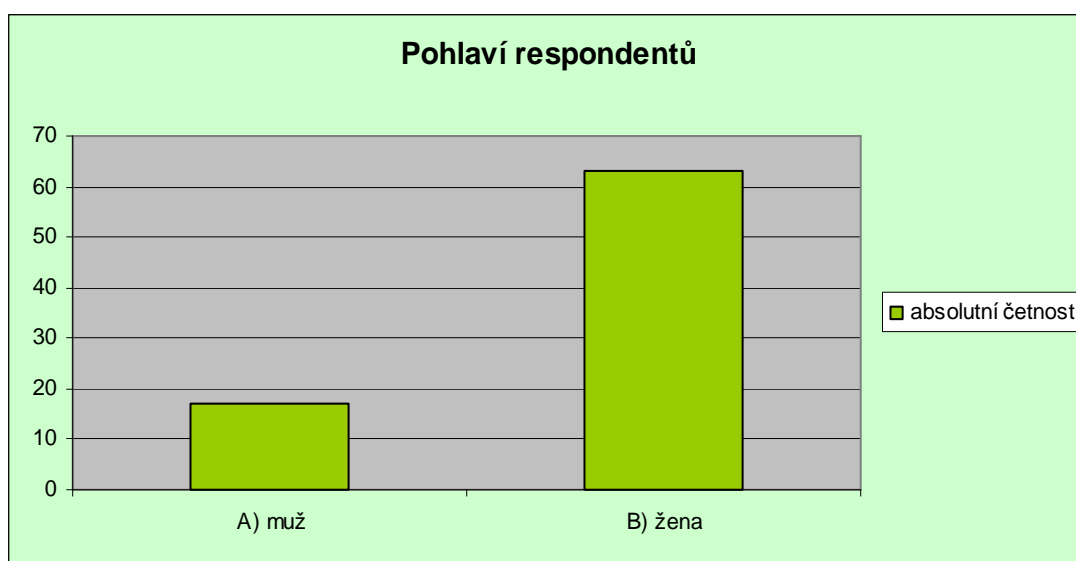
Výsledky výzkumu byly rozděleny do kapitol podle výzkumných otázek. Některé z prvních otázek v dotazníku byly položeny pouze pro všeobecný přehled o tom, kdo dotazníky vyplňoval (např. muži nebo ženy).

4.1 Základní údaje o respondentech

Dotazník č.I i II, otázka číslo 1: *Jste:*

Pohlaví respondentů		
odpovědi	absolutní četnost	relativní četnost (%)
A) muž	17	21,0%
B) žena	63	79,0%
CELKEM	80	100,0%

Tabulka 1: Pohlaví respondentů

Obrázek 1: Pohlaví respondentů

Dotazníky vyplnilo 63 žen a 17 mužů. To může svědčit například o větší ochotě žen vyplňovat dotazníky svými názory. Jelikož byly dotazníky v převážné většině rozdány dětem, záleželo už na nich, zda je předaly matce, či otci. Z výsledku by mohla plynout skutečnost, že v souvislostech se školními záležitostmi se o děti více starají ženy. Další skutečností je,

že pokud jsem komunikovala přímo s rodiči dětí, bylo to ve 100% případech s matkami. Ty pro své děti chodily do školy, proto obdržely dotazníky právě matky.

Další z otázek, která měla pouze informativní charakter, byla z dotazníku č.I i II, otázka číslo 4: *Počet dětí ve společné domácnosti pod 15 let (povinná školní docházka):*

Počet dětí ve společné domácnosti pod 15 let (povinná školní docházka)		
odpovědi	absolutní četnost	relativní četnost (%)
1	25	31,3%
2	44	55,0%
3	11	13,7%
CELKEM	80	100,0%

Tabulka 2: Počet dětí ve společné domácnosti

Tato otázka byla do dotazníku zařazena zejména proto, aby se dotazníky dostaly do správných rukou, tedy rodičům dětí do patnácti let (a potenciálním vhodným zájemcům o městský tábor). Kdyby někdo doplnil v této otázce svoji odpověď „0“, dotazník by byl vyřazen. Pokud nemá respondent doma dítě do 15 let, nebyl by vhodným respondentem. To se však nestalo ani v jednom případě. Tuto skutečnost přičítám tomu, že dotazníky byly rozdány na ZŠ, tedy právě rodičům dětí do 15 let.

4.2 První výzkumná otázka

Vědí rodiče dětí o možnosti dát dítě o prázdninách na městský tábor?

Dotazník č.II, otázka číslo 6: *Víte, co to jsou tzv. „městské tábory“?:*

Víte, co to jsou tzv. "městské tábory"?		
odpovědi	absolutní četnost	relativní četnost (%)
A) ANO	40	95,0%
B) NE	2	5,0%
CELKEM	42	100,0%

Tabulka 3: Víte, co to jsou tzv. „městské tábory“

Kdyby byla do výše uvedené tabulky přičtena i hypotetická odpověď „ANO“ u respondentů z dotazníku č.I, relativní četnost odpovědí „ANO, vím, co to jsou městské tábory“ by se zvýšila na 97,5%. Tato otázka nebyla v dotazníku č.I uvedena záměrně, jelikož u rodičů, jejichž dítě se městského tábora zúčastnilo už je samotným předpokladem, že rodiče vědí, co to městský tábor je. Obě záporné odpovědi „NE“ navíc vybrali respondenti, kteří zároveň vybrali možnost za „b) na vesnici“ u otázky „Kde bydlíte“. To je pro účel dotazníku zcela pochopitelná a přijatelná možnost.

Myslím si, že vyhodnocení této otázky dopadlo nad očekávání dobře a informovanost rodičů dětí ve městě Bučovice (a okolí) je více než uspokojivá.

Dotazník č.I, otázka číslo 6 (a zároveň dotazník č.II, otázka č.7): Jak jste se poprvé o možnosti dát dítě na městský tábor dozvěděl/a?

Jak jste se poprvé o možnosti dát dítě na městský tábor dozvěděl/a?		
odpovědi	absolutní četnost	relativní četnost (%)
A) ve škole (nástěnky, letáčky, od učitelů)	31	39,8%
B) v tisku	2	2,6%
C) v televizi (celostátní nebo kabelové)	3	3,8%
D) na internetu	4	5,2%
E) na webu pořádající organizace	3	3,8%
F) osobně od pořádajících	9	11,5%
G) od známých/rodiny	16	20,5%
H) od svého dítěte	7	9,0%
I) jiné...	3	3,8%
CELKEM	78	100,0%

Tabulka 4: *Jak jste se poprvé o možnosti dát dítě na městský tábor dozvěděl/a*

Z tabulky je dobře čitelné, že největší podíl na informovanosti rodičů o městském táboře má škola. Je to 39,8 % všech dotázaných rodičů. Zůstává však otázkou, zda škola předává tyto informace prostřednictvím učitelů nebo má pořádající organizace ve škole vyhrazený

prostor pro svoji prezentaci. V Bučovicích, odkud pochází zkoumaný vzorek výzkumu, platí ta druhá možnost a to vlastní prezentace pořadající organizace ve škole.

Co se týče odpovědí „jiné, doplňte...“ vyskytly se následující tři:

- doma od rodiny,
- vlastní zkušenost s táborem (2x).

Ještě zmíním krátké zdůvodnění toho, proč bylo za sto procent v tabulce považováno pouze 78 respondentů. Přesto, že byl počet navrácených dotazníků uváděn 80. Rozdíl dvou respondentů byl způsoben tím, že na předchozí otázku zda vědí, co jsou to městské tábory, odpověděli „NE“. Proto je dotazník směřoval až na závěrečné otázky. Nemělo smysl zjišťovat podrobnosti ohledně tábora když respondent neví, co to městský tábor je. Na druhou stranu jsem však nevyřadila dotazníky z důvodu toho, že byly správně vyplněny, i když k mému výzkumu, kromě závěrečných otázek, moc nepomohly.

Dotazník č.I, otázka číslo 7 (a zároveň dotazník č.II, otázka č.8): Znáte některou organizaci (nebo školu, agenturu, soukromou firmu...), která městské tábory ve Vašem okolí pořádá?:

Znáte některou organizaci (nebo školu, agenturu, soukromou firmu...), která městské tábory ve Vašem okolí pořádá?:		
odpovědi	absolutní četnost	relativní četnost (%)
ANO, DDM Bučovice	55	70,5%
ANO, místní farnost	1	1,3%
ANO, Cvoček Brno	1	1,3%
ANO, Salesiáni Brno	1	1,3%
ANO, jazyková škola Aspenu	1	1,3%
NE	19	24,3%
CELKEM	78	100,0%

Tabulka 5: Znáte některou organizaci ve Vašem okolí

Otázka byla v dotazníku formulována tak, aby respondenti doplnili konkrétní organizaci, pokud odpověděli „ANO“. Jejich odpovědi jsem zaznamenala do tabulky výše. DDM Bučovice nejspíše odvádí výbornou práci v oblasti své propagace, druhým ovlivňujícím faktorem je moje zjištění, že jiná organizace v Bučovicích městské tábory nepořádá.

Zajímavé údaje jsem zjistila také po sečtení stejných odpovědí pouze u rodičů, jejichž dítě na městském táboře nikdy nebylo.

Znáte některou organizaci (nebo školu, agenturu, soukromou firmu...), která městské tábory ve Vašem okolí pořádá?:		
odpovědi	absolutní četnost	relativní četnost (%)
ANO, DDM Bučovice	26	65,0%
ANO, jiná organizace	3	7,5%
NE	11	27,5%
CELKEM	40	100,0%

Tabulka 6: Znáte některou organizaci

Z uvedené tabulky vyplývá opět vysoká informovanost o možnosti kam dát dítě na městský tábor. Konkrétní organizaci uvedlo 72,5 % respondentů, jejichž dítě na městském táboře nikdy nebylo.

4.3 Druhá výzkumná otázka

Které faktory ovlivňují rodiče při možnosti volby dát dítě na městský tábor?

Dotazník č.I, otázka číslo 8: Která z nabízených možností Vás nejvíce ovlivní při volbě zda dát či ne dítě na městský tábor? (seřadte podle důležitosti od 1=nejdůležitější do 7=nejméně důležitá)

U této dotazníkové položky bylo k vyhodnocení třeba výpočet mediánu. „Medián je prostřední hodnota z řady hodnot seřazených podle velikosti“ (Chráška, 2007, s. 48). Nejvíce důležitý faktor respondenti označovali číslem 1.

Která z nabízených možností Vás nejvíce ovlivní při volbě zda dát či ne dítě na městský tábor? (seřad'te podle důležitosti od 1=nejdůležit. do 7=nejméně důležitá)			
odpovědi	MEDIÁN		
	vesnice	město	dohromady
dítě mě o to samo požádá	2,5	3	3
tábor mi zajistí "hlídání" v době prázdnin	4	3	4
líbí se mi program konkrétního tábora	3	3	3
moje dítě bude v kolektivu ostatních dětí	3	3	3
místo konání je/není blízko mého bydliště	4,5	4,5	4,5
možnost přihlásit dítě jen na některé dny	4	4	4

Tabulka 7: Která z nabízených možností Vás nejvíce ovlivní

Z výše uvedené tabulky je patrné, že faktory ovlivňující rodiče jsou zcela individuální. Dalo by se říci, že neexistuje jeden hlavní faktor, který by zapříčinil přihlášení dítěte na tábor. Malá odchylka je pozorovatelná pouze u rodičů z vesnice, kteří podle výsledků kladou větší důraz na to, když je dítě o přihlášení na městský tábor samo požádá.

Nejmenší důraz rodiče kladou na vzdálenost místa konání městského tábora od místa bydliště. Tento výsledek mě překvapil, neboť jsem si myslela, že dojíždění dětí z vesnic do města by o prázdninách mohlo rodičům činit problém. Jak je ale vidět z výsledků, vzdálenost městského tábora od místa bydliště nehraje příliš velkou roli.

Poslední možnost „jiné“ jsem nevyhodnocovala, jelikož se nenašel jediný respondent, který by možnost vyplnit a zařadil tak na stupnici hodnot jiným číslem než sedmičkou).

Dotazník č.I i II, otázka číslo : Znáte osobně někoho, jehož/jejíž dítě bylo někdy na městském táboře?

Znáte osobně někoho, jehož/jejíž dítě bylo někdy na městském táboře?		
odpovědi	absolutní četnost	relativní četnost (%)
A) ano a doporučili mi tuto možnost	52	66,7%
B) ano, ale nedoporučili mi tuto možnost	8	10,3%
C) neznám nikoho	18	23,0%
CELKEM	78	100,0%

Tabulka 8: Znáte osobně někoho - všichni

Z tabulky je zřetelné, že pokud se rodiče někdy dozvěděli špatné reference ohledně městského tábora, bylo to pouze v 10,3 % případech respondentů. 66,7 % obdrželo reference kladné a pouze 23 % žádné. Z těch, kteří neznají nikoho, kdo měl dítě na městském táboře, byla vytvořena následující tabulka:

Znáte osobně někoho, jehož/jejíž dítě bylo někdy na městském táboře?		
odpovědi	absolutní četnost	relativní četnost (%)
neznám nikoho (rodiče, kteří měli dítě na městském táboře)	6	33,3%
neznám nikoho (rodiče, kteří neměli dítě na městském táboře)	12	66,7%
CELKEM	18	100,0%

Tabulka 9: Znáte osobně někoho

Zda spolu přímo souvisí to, jestli rodiče znají někoho, jehož dítě se zúčastnilo městského tábora, či nikoliv nezjistíme. 66,7 % rodičů, jež nezná nikoho, kdo měl dítě na městském táboře, nedalo ani svoje dítě na tento tábor.

Dotazník č.I, otázka číslo 16 (a zároveň dotazník č.II, otázka číslo 11) : Je pro Vás důležitá cena městského tábora?

v porovnání s otázkou č.3 v obou dotaznících: Považujete současnou příjmovou situaci Vaší domácnosti za:

Byla/Je pro Vás důležitá cena městského tábora?		
odpovědi	absolutní četnost	relativní četnost (%)
ANO (a považuje příjm.situaci za velmi dobrou)	0	0,0%
NE (a považuje příjm.situaci za velmi dobrou)	6	7,7%
ANO (a považuje příjm.situaci za spíše dobrou)	24	30,7%
NE (a považuje příjm.situaci za spíše dobrou)	28	35,9%
ANO (a považuje příjm.situaci za spíše špatnou)	12	15,4%
NE (a považuje příjm.situaci za spíše špatnou)	6	7,7%
ANO (a považuje příjm.situaci za velmi špatnou)	1	1,3%
NE (a považuje příjm.situaci za velmi špatnou)	1	1,3%
CELKEM	78	100,0%

Tabulka 10: *Byla/Je pro Vás důležitá cena*

Největší četnost se objevila při kombinaci odpovědí „NE, není pro mě důležitá cena městského tábora“ a zároveň „považuji svou příjmovou situaci za spíše dobrou. Hned další, dle četnosti, je ale v pořadí opačná situace, kdy pro respondenty hraje roli finanční náročnost městského tábora, ale přitom opět považují svou příjmovou situaci za spíše dobrou. Nelze tedy jednoznačně určit, zda ceny městských táborů ovlivňují rodiče při možnosti volby či nikoliv. Kdybychom tvrdili „NE“, celkový výsledek není nijak přesvědčivý, jedná se o skoro poloviční hodnotu, přesněji o 52,6 %.

Dotazník č.I, otázka číslo 13: *Znal/a jste předem program konkrétního městského tábora?*

Znal/a jste předem program konkrétního městského tábora?		
odpovědi	absolutní četnost	relativní četnost (%)
A) ANO a ovlivnil moje rozhodnutí dát dítě na městský tábor	17	44,7%
B) ANO, ale neovlivnil moje rozhodnutí dát dítě na městský tábor	17	44,7%
C) NE	4	10,6%
CELKEM	38	100,0%

Tabulka 11: *Znal/a jste program předem*

Z uvedené tabulky je zřetelně vidět, že rodiče zajímá konkrétní program městského tábora předem. Pro organizaci, která tábor pořádá, je tedy nutné, mít jej přichystaný. Pouze 10,6 % rodičů, kteří měli dítě na městském táboře neznalo jeho program předem. To mohlo být způsobeno nezájmem rodičů znát program předem, nebo např. nepřipraveností, či neochotou organizace poskytnout tento program rodičům.

Bylo dosaženo také zajímavého výsledku při výpočtu relativní četnosti pouze u rodičů, kteří program znali. 50 % respondentů totiž uvedlo, že je tento program ovlivnil při možnosti dát dítě na městský tábor. Jelikož odpovídali pouze respondenti, kteří dítě na městském táboře měli, vyplývá z této odpovědi skutečnost, že je ovlivnil kladně, a proto dítě přihlásili. 50 % je rozhodně zajímavé číslo, jelikož můžeme soudit, že těchto 50 % (17 rodičů z 34) by dítě na tábor nedalo, kdyby neznalo jeho konkrétní program.

Jako zajímavost byla následně vyhodnocena tato otázka z dotazníku č. I, otázka číslo 14: *Bylo na táboře podle Vás splněno vše, co bylo slíbeno v plánovaném programu městského tábora?*

Bylo podle Vás splněno vše, co bylo slíbeno v plánovaném programu městského tábora?		
odpovědi	absolutní četnost	relativní četnost (%)
A) ano	31	81,5%
B) ne	3	7,9%
C) neznal/a jsem program předem	4	10,6%
CELKEM	38	100,0%

Tabulka 12: *Bylo podle vás vše splněno*

Myslím si, že výše zmíněný výsledek by mohl být velice uspokojivý pro organizace pořádající městské tábory. Pouze 3 respondenti z 38 si myslí, že nebyl splněn plánovaný program. Jelikož je to otázka o subjektivních pocitech, je skoro nemožné dostat se na hranici 0 %. Navíc zde nemusejí (ale mohou) tito tři respondenti zahrnovat nechtěnou změnu plánu (kvůli počasí, či jiným nepředvídatelným změnám, jak bylo zmíněno v teoretické části bakalářské práce). Proto si myslím, že výsledek 7,9 % je velice příznivý.

U dvou negativních odpovědí „ne“ byly porovnány i odpovědi respondentů v otázce číslo 11. Bylo zjištěno, že i když si respondent myslí, že nebyl splněn plánovaný program, jeho

celkový dojem z městského tábora byl „určitě pozitivní“ v jednom případě a „spíše pozitivní“ v případě druhém. Lze tedy soudit, že změna v programu byla buďto minimální nebo opravdu nechtěná a neovlivnitelná.

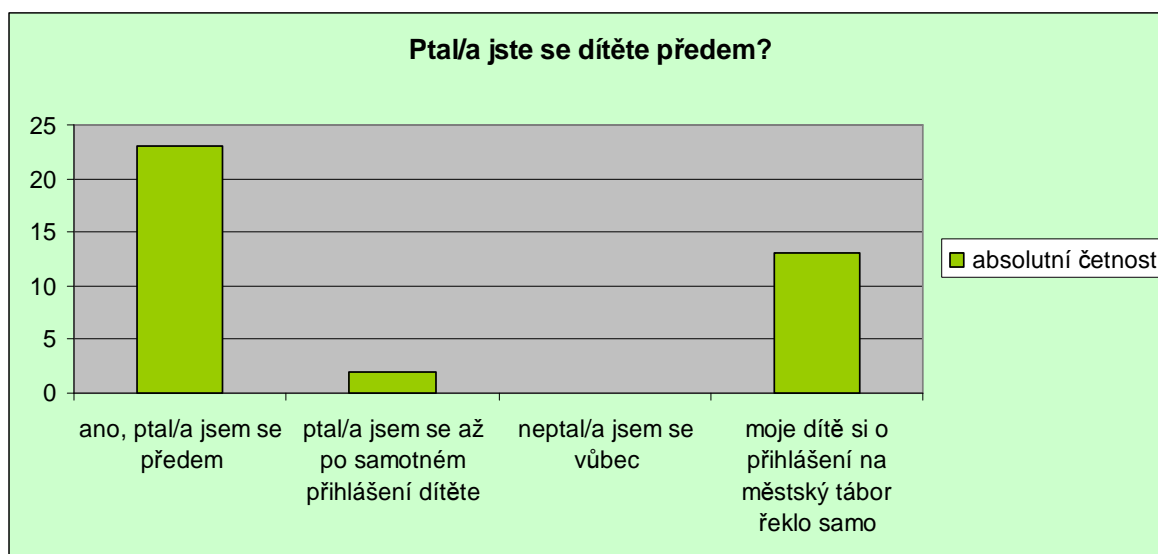
4.4 Třetí výzkumná otázka

Ovlivňuje rozhodnutí rodičů přihlásit dítě na městský tábor názor dítěte?

Pro tuto výzkumnou otázku byl zkoumán dotazník č.I, otázka číslo 10: *Ptal/a jste se dítěte, zda má zájem absolvovat městský tábor ještě předtím, než jste jej na něj přihlásil/a?*

Ptal/a jste se dítěte, zda má zájem absolvovat městský tábor ještě předtím, než jste jej na něj přihlásil/a?		
odpovědi	absolutní četnost	relativní četnost (%)
A) ano, ptal/a jsem se předem	23	60,5%
B) ptal/a jsem se až po samotném přihlášení dítěte	2	5,3%
C) neptal/a jsem se vůbec	0	0,0%
D) moje dítě si o přihlášení na městský tábor řeklo samo	13	34,2%
CELKEM	38	100,0%

Tabulka 13: *Ptal/a jste se dítěte předem*

Obrázek 2: *Ptal/a jste se dítěte předem*

Z uvedených výsledků lze vidět, že městský tábor není rozhodně „nutným odkladištěm dětí“ o prázdninách. Ve 34,2 % si dítě o přihlášení na městský tábor řeklo samo a v 60,5 % přihlášení na tábor předcházela společná domluva s rodiči. Pouhých 5,3 % je podle mě nevyhovujících, kdy rodiče nejprve přihlásili dítě na tábor (bez jeho souhlasu) a poté mu tuto skutečnost oznámili. Možnost, kdy dítě bylo přihlášeno bez jakékoliv diskuze předem i po přihlášení zůstala na hranici 0 %. Tato čísla určitě odrážejí realitu v komunikaci rodičů s dítětem.

4.5 Čtvrtá výzkumná otázka

Jak rodiče dětí, které byly na městském táboře tyto tábory hodnotí?

Pro tuto výzkumnou otázku byl vybrán dotazník č.I, otázka číslo 11: *Váš celkový dojem z městského tábora byl po jeho skončení: (vyberte číslo na stupnici)*

Váš celkový dojem z městského tábora byl po jeho skončení: (vyberte číslo na stupnici)				
odpovědi	absolutní četnost	relativní četnost (%)	průměr	směrodatná odchylka
1 - pozitivní	28	73,7%		
2	10	26,3%		
3	0	0,0%		
4 - negativní	0	0,0%		
CELKEM	38	100,0%	1,26	0,45

Tabulka 14: *Váš celkový dojem*

Představa o datech, která zpracováváme pomocí charakteristik polohy je základní. Informaci o tom, jak dalece jsou jednotlivé hodnoty kolem střední hodnoty nakupeny, či naopak rozptýleny vyjadřují tzv. míry variability. Nejčastěji používanou míry variability je směrodatná odchylka, respektive rozptyl. Rozptyl (variace) je aritmetický průměr čtverců odchylek od aritmetického průměru. Rozptyl spočítáme následujícím způsobem: Pozorovanou hodnotu u každého jedince odečteme od vypočítaného průměru. Směrodatnou odchylku vypočítáme jako druhou odmocninu z rozptylu. (Chráška, 2007, s. 52 - 53)

Dotazovaní respondenti měli z městského tábora pouze pozitivní dojem, žádná z odpovědí nebyla na škále zaznačena v negativních hodnotách 3 nebo 4. Průměrná hodnota byla tedy určena jako 1,26 a směrodatná odchylka 0,45.

4.6 Pátá výzkumná otázka

Jak městské tábory hodnotí děti, které se městského tábora zúčastnily?

Dotazník č.I, otázka číslo 4: *Mluvil/a jste po skončení městského tábora se synem/dcerou o tom, jak mu/jí tábor líbil?*

Mluvil/a jste po skončení městského tábora se synem/dcerou o tom, jak mu/jí tábor líbil?		
odpovědi	absolutní četnost	relativní četnost (%)
A) ano a líbil se mu/jí	31	81,6%
B) ano, ale nelíbil se mu/jí	1	2,6%
C) ano a měl/a z něj neutrální pocity	5	13,2%
D) nemluvili jsme o tom	1	2,6%
CELKEM	38	100,0%

Tabulka 15: *Mluvil/a jste po skončení s dítětem*

Z tabulky vyplývá, že převážná většina dětí (81,6 %) byla na městském táboře spokojena. 13,2 % dětí nemělo vyhraněný názor (pozitivně ani negativně) a pouze jednomu dítěti z 38 (2,6 %) se na městském táboře nelíbilo. V jednom případě dítě s rodiči o svých dojmech nemluvalo.

4.7 Šestá výzkumná otázka

Ovlivňuje finanční situace rodičů přihlášení dítěte na městský tábor?

Tato otázka již byla zkoumána v kapitole 4.3 v rámci zjišťování faktorů ovlivňujících přihlášení dítěte na městský tábor. Níže je uvedena pouze souhrnná tabulka k dotazníku č.I i II, otázce číslo 3: *Považujete současnou příjmovou situaci Vaší domácnosti za:*

Považujete současnou příjmovou situaci Vaší domácnosti za:		
odpovědi	absolutní četnost	relativní četnost (%)
A) velmi dobrou	6	7,7%
B) spíše dobrou	52	66,7%
C) spíše špatnou	18	23,1%
D) velmi špatnou	2	2,5%
CELKEM	78	100,0%

Tabulka 16: Příjmová situace Vaší domácnosti

Nadpoloviční většina respondentů (74,4 %) považuje svou současnou příjmovou situaci za dobrou (velmi či spíše), jaký to má dopad na přihlášení dítěte na městský je zmíněno v kapitole 4.3.

K této výzkumné otázce byla vyhodnocena i následující otázka z dotazníku č.I, otázka číslo 17 (a zároveň z dotazníku č.II, otázka číslo 12): Zdají se Vám být městské tábory drahé?

Zdají se Vám být městské tábory drahé?		
odpovědi	absolutní četnost	relativní četnost (%)
A) ano	2	2,6%
B) ne	41	52,6%
C) neznám ceny městských táborů	35	44,8%
CELKEM	78	100,0%

Tabulka 17: Zdají se Vám městské tábory drahé - všichni

Zajímavé je i porovnání s otázkou č.2 (v obou dotaznících), zda respondenti bydlí na vesnici, či ve městě. Porovnání lze vidět v následující tabulce:

Zdají se Vám být městské tábory drahé?		
odpovědi	absolutní četnost	relativní četnost (%)
ANO (respondent z vesnice)	0	0,0%
ANO (respondent z města)	2	2,6%
NE (respondent z vesnice)	21	27,0%
NE (respondent z města)	20	25,6%
neznám ceny městských táborů (respondent z vesnice)	26	33,3%
neznám ceny městských táborů (respondent z města)	9	11,5%
CELKEM	78	100,0%

Tabulka 18: Zdají se Vám městské tábory drahé - podrobněji

Zajímavé je, že pouze dvěma respondentům se zdají být městské tábory drahé. U těchto dvou respondentů byla zároveň zjištěna skutečnost, že ani jeden neměl nikdy dítě na městském táboře. Finanční důvody ale respondenti neuvedli jako příčinu nepřihlášení dítěte na městský tábor (dotazník č.II, otázka číslo 10).

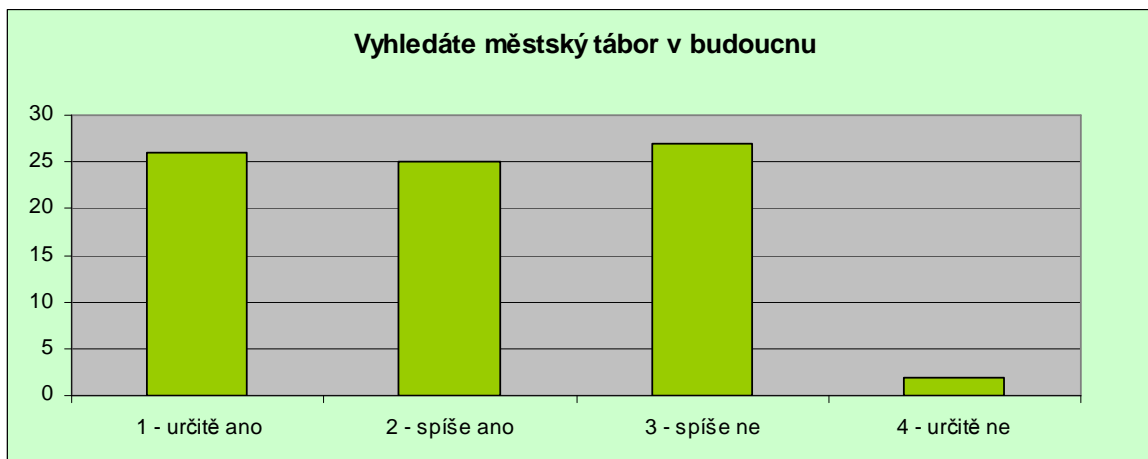
4.8 Sedmá výzkumná otázka

Přihlásí rodiče své dítě na městský tábor znovu, účastnilo-li se již takového tábora?

Dotazník č.I, otázka číslo 18: Vyhledáte nabídku městského tábora někdy v budoucnu?

Vyhledáte nabídku městského tábora někdy v budoucnu?				
odpovědi	absolutní četnost	relativní četnost (%)	průměr	směrodatná odchylka
1 - určitě ano	26	32,5%		
2	25	31,3%		
3	27	33,7%		
4 - určitě ne	2	2,5%		
CELKEM	80	100,0%	2,06	0,88

Tabulka 19: Vyhledáte nabídku městského tábora v budoucnu - všichni

Obrázek 3: Vyhledáte městský tábor v budoucnu

Z osmdesáti odpovědí bylo 63,8 % spíše nebo určitě nakloněno k přihlášení dítěte na městský tábor a pouze 2,5 % rodičů bylo rozhodnutých dítě na městský tábor určitě nepřihlásit.

Dotazník č.II, otázka číslo 14: Vyhledáte nabídku městského tábora někdy v budoucnu?

Poté bylo porovnáno opakování přihlášení na městský tábor následující tabulkou:

Vyhledáte nabídku městského tábora někdy v budoucnu?		
odpovědi	absolutní četnost	relativní četnost (%)
1 - jejich děti byly na m.táboře	22	27,5%
1 - jejich děti nebyly na m.táboře	4	5,0%
2 - jejich děti byly na m.táboře	12	15,0%
2 - jejich děti nebyly na m.táboře	13	16,2%
3 - jejich děti byly na m.táboře	4	5,0%
3 - jejich děti nebyly na m.táboře	23	28,8%
4 - jejich děti byly na m.táboře	0	0,0%
4 - jejich děti nebyly na m.táboře	2	2,5%
CELKEM	80	100,0%

Tabulka 20: Vyhledáte nabídku městského tábora v budoucnu - podrobněji

Z uvedené tabulky vyplývá, že rodiče, jejichž děti byly na městském táboře přihlásí opakovaně svoje dítě ve 42,5 % a naopak znovu nepřihlásí pouze v 5 %.

Rodiče dětí, které na městském táboře nikdy nebyly budou svými rodiči přihlášení v 21,2 % (což je zhruba poloviční „ztráta“ oproti dětem, které na táboře již byly) a naopak opět přihlášeny nebudou v 31,3 %.

Z dosažených výsledků tedy vyplývá, že větší pravděpodobnost přihlášení je rozhodně u rodičů, jejichž dítě již na městském táboře bylo. Větší změnu ale můžeme pozorovat u dětí, jež na táboře nikdy nebyly. Ti se stanou „novými členy“ sledované skupiny, jelikož ti, co jednou již na městském táboře byli, s větší pravděpodobností u této možnosti trávení volného času o prázdninách i nadále zůstanou.

4.9 Osmá výzkumná otázka

Uvažují rodiče dětí, které na městském táboře ještě nikdy nebyly o přihlášení dítěte?

Dotazník č.II, otázka číslo 14: Vyhledáte nabídku městského tábora někdy v budoucnu?

Vyhledáte nabídku městského tábora někdy v budoucnu?				
odpovědi	absolutní četnost	relativní četnost (%)	průměr	směrodatná odchylka
1 - určitě ano	4	9,5%		
2	13	31,0%		
3	23	54,8%		
4 - určitě ne	2	4,7%		
CELKEM	42	100,0%	2,55	0,74

Tabulka 21: Vyhledáte nabídku městského tábora v budoucnu – ti, co zatím nevyužili

40,5 % respondentů odpovědělo, že nabídku městského tábora pro svoje dítě někdy v budoucnu vyhledá a 59,5 % pravděpodobně zanechá stav takovým, jakým je u něj nyní, tedy že dítě na městský tábor opět nepřihlásí. Což nepokládám za špatný výsledek, pokud více jak 40 % rodičů o této možnosti uvažuje, i když ji prozatím nevyužili.

4.10 Zbývající položky dotazníku

Následující tabulka ukazuje výsledky položky dotazníku č.II, otázky číslo 13: Kde trávilo Vaše dítě svůj volný čas v době konání jarního městského tábora (jarní prázdniny 2012)?

Kde trávil Vaše dítě svůj volný čas v době konání jarního městského tábora (jarní prázdniny 2012)?		
odpovědi	absolutní četnost	relativní četnost (%)
A) doma	16	27,1%
B) u prarodičů	17	28,8%
C) u známých	6	10,2%
D) na dovolené s někým dospělým	18	30,5%
E) jiné	2	3,4%
CELKEM	59	100,0%

Tabulka 22: Kde trávil Vaše dítě jarní prázdniny 2012

Jelikož mohli respondenti volit více odpovědí, stoprocentní hranice byla určena ze všech odpovědí, tedy 59. Tři nejvýznamněji zastoupené hodnoty obdržely tyto odpovědi:

- doma,
- u prarodičů,
- na dovolené s někým dospělým,

Všechny tři možnosti byly zastoupeny téměř shodně (16, 17, 18), nelze tedy posoudit, jaký způsob trávení volného času dětí o jarních prázdninách je nejvíce častý. Jelikož odpovídali pouze respondenti, kteří dítě na městském táboře neměli, mohu usuzovat, že pouhých 30,5 % z nich se městského tábora zúčastnit nemohlo, neboť bylo na rodinné dovolené.

Položka v dotazníku č.II, otázka číslo 10: Proč Vaše dítě nikdy nebylo na městském táboře? nebyla vyhodnocena. Po přečtení odpovědí respondentů bylo zjištěno, že některé odpovědi nejsou jednoznačné a potřebovaly by vysvětlit respondentovu myšlenku, což zpětně nelze. Měla zde být zjištěna hlavní příčina toho, proč rodiče nedávají dítě na městský tábor, ale některé odpovědi nedávaly smysl, takže by vyhodnocení této otázky nebylo objektivní. Zde je uvedeno pět nejvíce se opakujících odpovědí, kterými byly:

- protože dítě nechtělo (8x),
- protože dítě mělo v době konání městského tábora jinou aktivitu (6x),
- protože jsme byli v době konání městského tábora na rodinné dovolené (5x),

- nepotřebovali jsme to (4x),
- máme hlídání (4x).

Z posledních dvou uvedených odpovědí respondentů však vyplývá, že tito rodiče vidí alternativu městského tábore pouze jako náhradu hlídání, či starosti o dítě v době, kdy rodič nemůže. A to je určitě špatně. I proto by vyhodnocení této otázky nebylo objektivní.

Poslední otázkou, která ještě nebyla zmíněna, zůstává položka dotazníku č.I i II, otázka číslo 5: *Žijete ve společné domácnosti:*

Tato otázka též nebyla vyhodnocena, jelikož bylo zjištěno, že v dotazníku chybí přímá souvislost s některou z dalších otázek. Původním záměrem bylo zjistit, zda ovlivňuje například pobyt s prarodiči v jedné domácnosti přihlášení dítěte na městský tábor. Jelikož do dotazníku nebyla zařazena položka přímo se týkající uvedené myšlenky, nebylo touto otázkou dosaženo žádného závěru.

4.11 Doporučení pro praxi

Výsledky výzkumu budou poskytnuty Domu dětí a mládeže v Bučovicích, neboť je momentálně jedinou organizací, která pořádá městské tábory v místě, kde byly dotazníky rozdány.

Výsledky by mohly napomoci zlepšit chyby, které se vyskytují v souvislosti s pořádáním městských táborů, vést tím k lepší efektivitě práce zaměstnanců a přispět například k ještě větší informovanosti rodičů.

Díky zjištěnému počtu rodičů, kteří uvažují o možnosti dát dítě na městský tábor by měl DDM zahájit včasnou propagaci svých městských táborů a zvýšit tím možnou poptávku. DDM je jediným pořadatelem těchto táborů, takže má jistou výhodu monopolu. Může stavět na zkušenostech z předchozích let a ty jen zlepšovat. Byla by škoda, kdyby tomu bylo obráceně. Jak výzkum ukázal, rodiče i jejich děti jsou s městskými tábory v Bučovicích spokojeni a děti se poté městských táborů účastní opakovaně. Tím narůstá každým rokem počet zájemců o městské tábory a bylo by tedy vhodné, udržet si tuto situaci co nejdéle.

ZÁVĚR

Trávení volného času dětí o prázdninách by mělo být plnohodnotně naplněno. Zda tomu tak je, musí zvážit každý rodič sám, individuálně. Pokud ale máme možnost mít o dítě dobře postaráno, se zábavou i poučením, v blízkosti bydliště a za celkem rozumnou (a pro mnoho lidí únosnou, jak bylo zjištěno ve výzkumu) finanční částku, asi bychom tuto nabídku měli přinejmenším zvážit. Mám samozřejmě na mysli městské tábory, o kterých jak uváděli respondenti, převážná většina rodičů povědomí má.

Pro účel výzkumu bylo rozdáno 180 dotazníků, z nichž 80 bylo zpracováno a zahrnuto do celkových výsledků.

Výzkum prokázal, že městský tábor je dobrou volbou každého rodiče a jen v minimálním počtu případů se jedná o volbu z nutnosti. Provedený výzkum ukázal, že spokojenost s městským táborem je na straně rodičů i dětí opravdu vysoká a nemusíme mít tedy obavy z jeho průběhu. Samozřejmě bychom měli s dítětem o městském táboře mluvit a v neposlední řadě jej seznámit s jeho přibližným průběhem předem. Nabízí se i ta výhoda městských táborů, díky které si můžete vybrat jednotlivé dny přihlášení. Pokud totiž zjistíte, že tato forma trávení volného času vašemu dítěti nevyhovuje, na další den jej nepřihlásíte a nic se neděje. Zároveň si ale musíte dát pozor na obsazenost městských táborů a tuto variantu včas zvážit. Jak jsme se dozvěděli v teoretické části práce, zájem o městské tábory je každým rokem větší a pořádající organizace nejsou schopny stále zvětšovat kapacity.

Hlavním cílem výzkumu bylo zjistit faktory ovlivňující volbu městského tábora jako volnočasové aktivity pro děti o prázdninách a tento cíl byl splněn.

Provedeným výzkumem bylo zjištěno, že nehraje žádnou podstatnou roli, zda dítě s rodiči žije na vesnici, či ve městě. Možnosti přihlášení dítěte a dostupnost městských táborů jsou shodné pro obě jmenované skupiny. Stačí se jen informovat a reagovat na nabídku včas. Další už je na pořádajících.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] DZIVÝ-BALUCHOVÁ, Lubomíra, 2011. Volný čas nielen v rodine. *Vychovávateľ*. Č.1-2, s.43-45. ISSN 0139-6919.
- [2] FRANC, D., D.ZOUNKOVÁ a A.MARTIN, 2007. *Učení zážitkem a hrou: Praktická příručka pro instruktora*. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-251-1701-9.
- [3] HELUS, Zdeněk, 2009. *Dítě v osobnostním pojetí: obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče*. 2.přeprac.rozš.vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-628-5.
- [4] HOFBAUER, Břetislav, 2004. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-927-5.
- [5] CHRÁSKA, Miroslav, 2007. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1369-4.
- [6] KOCOVÁ, Nataša, 2011. Volný čas a jeho využití. *Vychovávateľ*. Č.7-8, s.42-44. ISSN 0139-6919.
- [7] KRAUS B., V.POLÁČKOVÁ et al, 2001. *Člověk – prostředí – výchova: k otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido. ISBN 80-7315-004-2.
- [8] MERTIN, Václav, 2011. *Výchovné maličkosti: Průvodce výchovou dítěte do 12 let*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-857-9.
- [9] PÁVKOVÁ, J., B.HÁJEK, B.HOFBAUER, V.HRDLIČKOVÁ a V.PAVLÍKOVÁ, 2002. *Pedagogika volného času*. 3. aktualizované vydání. Praha: Portál. ISBN 80-7178-711-6.
- [10] PREKOPOVÁ J., CH.SCHWEIZEROVÁ, 2008. *Děti jsou hosté, kteří hledají cestu: kniha pro rodiče*. 5.vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-495-3.
- [11] PŘADKA, Milan, 2002. *Kapitoly z dějin pedagogiky volného času*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 80-210-2033-4.
- [12] REICHLIN, Gail a Caroline WINKLER, 2007. *Výchova dětí: 1000+1 rada pro každou situaci*. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-251-1638-8.
- [13] ROGGE, Jan-Uwe, 2007. *Výchova dětí krok za krokem*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-249-2.

- [14] ŘÍHOVÁ, Barbora, ©1999 – 2012. Ráno na tábor, večer domů. Příměstské tábory vytlačily klasiku pod stanem. In: *Idnes.cz/Zprávy* [online] [cit. 2012-04-01]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/rano-na-tabor-vecer-domu-primestske-tabory-vytlacily-klasiku-pod-stanem-1ol-/domaci.aspx?c=A100723_144611_domaci_bar
- [15] SHANKMAN, Marcy Levy and Scott J. ALLEN, 2010. *Emotionally intelligent leadership for students: Facilitation and activity guide*. San Francisco: Jossey-Bass. ISBN 978-0-470-61575-1.
- [16] SPOUSTA, Vladimír et al, 1994. *Teoretické základy výchovy ve volném čase: úvod do studia pedagogiky volného času*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 80-210-1007-X.
- [17] VÁŽANSKÝ, Mojmír, 2001. *Základy pedagogiky volného času*. 2. doplněné vydání. Brno: Print-Typia. ISBN 80-86384-00-4.
- [18] ČESKO. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, ©2006. *Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)* [online] [cit. 2012-04-01]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/novy-skolsky-zakon>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Apod. A podobně

Atd. A tak dále

DDM Dům dětí a mládeže

Např. Například

Tj. To je

Tzv. Tak zvaný/á/é

ZŠ Základní škola

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Pohlaví respondentů

Obrázek 2: Ptal/a jste se dítěte předem

Obrázek 3: Vyhledáte městský tábor v budoucnu

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Pohlaví respondentů

Tabulka 2: Počet dětí ve společné domácnosti

Tabulka 3: Víte, co to jsou tzv. „městské tábory“

Tabulka 4: Jak jste se poprvé o možnosti dát dítě na městský tábor dozvěděl/a

Tabulka 5: Znáte některou organizaci ve Vašem okolí

Tabulka 6: Znáte některou organizaci

Tabulka 7: Která z nabízených možností Vás nejvíce ovlivní

Tabulka 8: Znáte osobně někoho – všichni

Tabulka 9: Znáte osobně někoho

Tabulka 10: Byla/Je pro Vás důležitá cena

Tabulka 11: Znal/a jste program předem

Tabulka 12: Bylo podle vás vše splněno

Tabulka 13: Ptal/a jste se dítěte předem

Tabulka 14: Váš celkový dojem

Tabulka 15: Mluvil/a jste po skončení s dítětem

Tabulka 16: Příjmová situace Vaší domácnosti

Tabulka 17: Zdají se Vám městské tábory drahé – všichni

Tabulka 18: Zdají se Vám městské tábory drahé – podrobněji

Tabulka 19: Vyhledáte nabídku městského tábora v budoucnu – všichni

Tabulka 20: Vyhledáte nabídku městského tábora v budoucnu – podrobněji

Tabulka 21: Vyhledáte nabídku městského tábora v budoucnu – ti, co zatím nevyužili

Tabulka 22: Kde trávil/a vaše dítě jarní prázdniny 2012

SEZNAM PŘÍLOH

Dotazník č.I

Dotazník č.II

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK Č.I

MĚSTSKÝ TÁBOR JAKO VYUŽITÍ VOLNÉHO ČASU DĚTÍ O PRÁZDNINÁCH

Dobrý den,

jsem studentkou Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a obracím se na Vás s žádostí o vyplnění tohoto dotazníku, který bude sloužit jako podklad pro vypracování praktické části mé bakalářské práce. Dotazník je zcela **anonymní** a zjištěné informace použiji pouze pro výše zmíněné výzkumné účely.

Dotazník, prosím, vyplňujte pouze v případě, že **splňujete následující kritérium:**

- **Vaše dítě se někdy zúčastnilo jakéhokoliv městského tábora.**

Pokud není určeno jinak, vybírejte, prosím, jednu odpověď.

Děkuji Vám za Váš čas a vyplnění dotazníku.

Lucie Rešková.

-
1. **Jste:**
    - a. muž
    - b. žena

  2. **Bydlíte:**
    - a. ve městě (nad 3.000 obyvatel)
    - b. na vesnici

  3. **Považujete současnou příjmovou situaci Vaší domácnosti za:**
    - a. velmi dobrou
    - b. spíše dobrou
    - c. spíše špatnou
    - d. velmi špatnou

  4. **Počet dětí ve společné domácnosti pod 15 let (povinná školní docházka):**

---

  5. **Žijete ve společné domácnosti**
    - a. pouze s dětmi
    - b. s partnerem/partnerkou (manželem/kou, druhem/žkou, přítelem/kyní...) a dětmi
    - c. s partnerem/partnerkou (manželem/kou, druhem/žkou, přítelem/kyní...), dětmi a jejich prarodiči
    - d. jiné (doplňte): _____

6. **Jak jste se poprvé o možnosti dát dítě na městský tábor dozvěděl/a?**
- ve škole (nástěnky, letáčky, od učitelů)
  - v tisku
  - v televizi (celostátní nebo kabelové)
  - na internetu
  - na webu pořádající organizace
  - osobně od pořádajících
  - od známých/rodiny
  - od svého dítěte
  - jiné (doplňte): _____
7. **Znáte některou organizaci (nebo školu, agenturu, soukromou firmu...), která městské tábory ve Vašem okolí pořádá?**
- ano (napište jakou): _____
  - ne
8. **Která z nabízených možností Vás nejvíce ovlivní při volbě zda dát či ne dítě na městský tábor?**
(seřad'te podle důležitosti od 1=nejdůležitější do 7=nejméně důležitá)
- ___ dítě mě o to samo požádá
- ___ tábor mi zajistí „hlídání“ v době prázdnin
- ___ líbí se mi program konkrétního tábora
- ___ moje dítě bude v kolektivu ostatních dětí
- ___ místo konání je/není blízko mého bydliště
- ___ možnost přihlásit dítě jen na některé dny
- ___ jiné (doplňte): _____
9. **Znáte osobně někoho, jehož/jejíž dítě bylo někdy na městském táboře?**
- ano a doporučili mi tuto možnost
  - ano, ale nedoporučili mi tuto možnost
  - neznám nikoho
10. **Ptal/a jste se dítěte, zda má zájem absolvovat městský tábor ještě předtím, než jste jej na něj přihlásil/a?**
- ano, ptal/a jsem se předem
  - ptal/a jsem se až po samotném přihlášení dítěte
  - neptal/a jsem se vůbec
  - moje dítě si o přihlášení na městský tábor řeklo samo

11. **Váš celkový dojem z městského tábora byl po jeho skončení: (vyberte číslo na stupnici)**

1

2

3

4

určitě pozitivní

spíše pozitivní

spíše negativní

určitě negativní

12. **Splnil městský tábor Vaše očekávání?**

a. ano

b. ne, proč: _____

13. **Znal/a jste předem program konkrétního městského tábora?**

a. ano a ovlivnil moje rozhodnutí dát dítě na městský tábor

b. ano, ale neovlivnil moje rozhodnutí dát dítě na městský tábor

c. ne

14. **Bylo na táboře podle Vás splněno vše, co bylo slíbeno v plánovaném programu městského tábora?**

a. ano

b. ne

c. neznal/a jsem program předem

15. **Mluvil/a jste po skončení městského tábora se synem/dcerou o tom, jak se mu/jí tábor líbil?**

a. ano a líbil se mu/jí

b. ano, ale nelíbil se mu/jí

c. ano a měl/a z něj neutrální (nevyhraněné pozitivně ani negativně) pocity

d. nemluvili jsme o tom

16. **Byla/Je pro Vás důležitá cena městského tábora?**

a. ano

b. nehleděl/a jsem na ni, neovlivnila mě

17. **Zdají se Vám být městské tábory drahé?**

a. ano

b. ne

c. neznám ceny městských táborů

18. **Vyhledáte nabídku městského tábora někdy v budoucnu? (vyberte číslo na stupnici)**

1

2

3

4

určitě ano

spíše ano

spíše ne

určitě ne

PŘÍLOHA P II: DOTAZNÍK Č.II

MĚSTSKÝ TÁBOR JAKO VYUŽITÍ VOLNÉHO ČASU DĚTÍ O PRÁZDNINÁCH

Dobrý den,

jsem studentkou Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a obracím se na Vás s žádostí o vyplnění tohoto dotazníku, který bude sloužit jako podklad pro vypracování praktické části mé bakalářské práce. Dotazník je zcela **anonymní** a zjištěné informace použiji pouze pro výše zmíněné výzkumné účely.

Dotazník, prosím, vyplňujte pouze v případě, že **splňujete následující kritérium:**

- Vaše dítě se **nikdy nezúčastnilo** jakéhokoliv městského tábora.

Pokud není určeno jinak, vybírejte, prosím, jednu odpověď.

Děkuji Vám za Váš čas a vyplnění dotazníku.

Lucie Rešková.

---

1. Jste:

- a. muž
- b. žena

2. Bydlíte:

- a. ve městě (nad 3.000 obyvatel)
- b. na vesnici

3. Považujete současnou příjmovou situaci Vaší domácnosti za:

- a. velmi dobrou
- b. spíše dobrou
- c. spíše špatnou
- d. velmi špatnou

4. Počet dětí ve společné domácnosti pod 15 let (povinná školní docházka):

_____

5. Žijete ve společné domácnosti

- a. pouze s dětmi
- b. s partnerem/partnerkou (manželem/kou, druhem/žkou, přítelem/kyní...) a dětmi
- c. s partnerem/partnerkou (manželem/kou, druhem/žkou, přítelem/kyní...), dětmi a jejich prarodiči
- d. jiné (doplňte): _____

6. Víte, co to jsou tzv. „městské tábory“?

- a. ano
- b. ne

Pokud jste na otázku č.6 odpověděli b., pokračujte, prosím, pouze otázkami číslo 13 a 14.

7. Jak jste se poprvé o možnosti dát dítě na městský tábor dozvěděl/a?

- a. ve škole (nástěnky, letáčky, od učitelů)
- b. v tisku
- c. v televizi (celostátní nebo kabelové)
- d. na internetu
- e. na webu pořádající organizace
- f. osobně od pořádajících
- g. od známých/rodiny
- h. od svého dítěte
- i. jiné (doplňte kde): _____

8. Znáte některou organizaci (nebo školu, agenturu, soukromou firmu...), která městské tábory ve Vašem okolí pořádá?

- a. ano (napište jakou): _____
- b. ne

9. Znáte osobně někoho, jehož/jejíž dítě bylo někdy na městském táboře?

- a. ano a doporučili mi tuto možnost
- b. ano, ale nedoporučili mi tuto možnost
- c. neznám nikoho

10. Proč Vaše dítě nikdy nebylo na městském táboře?

---

11. Je pro Vás důležitá cena městského tábora?

- a. ano
- b. nehleděl/a jsem na ni, neovlivnila mě

12. Zdají se Vám být městské tábory drahé?

- a. ano
- b. ne
- c. neznám ceny městských táborů

13. **Kde trávil Vaše dítě svůj volný čas v době konání jarního městského tábora (jarní prázdniny 2012)?** *(můžete zvolit více možností)*

- a. doma
- b. u prarodičů
- c. u známých
- d. na dovolené s někým dospělým (rodiče, příbuzní...)
- e. jiná možnost (doplňte): _____

14. **Vyhledáte nabídku městského tábora někdy v budoucnu?** *(vyberte číslo na stupnici)*

1	2	3	4
určitě ano	spíše ano	spíše ne	určitě ne